

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Психосоціальна допомога внутрішньо переміщеним дітям, їхнім батькам та сім'ям з дітьми зі Сходу України : посіб. для практиків соціальної сфери / Мельник Л. А. та ін. ; за ред. Волинець Л. С. Київ : ТОВ «Видавничий дім «Калита», 2015. 72 с.
2. Юнг К. Г. Феноменологія духа в сказці. *Бог и бессознательное*. Москва : Олимп, 1998. С. 227–282.
3. Психологічна допомога постраждалим внаслідок кризових травматичних подій: методичний посібник / З. Г. Кісарчук, Я. М. Омельченко, Г. П. Лазос, Л. І. Литвиненко... Царенко Л. Г. ; за ред. З. Г. Кісарчук. Київ : ТОВ «Видавництво «Логос», 2015. 207 с.
4. Карітас Івано-Франківськ : веб-сайт. URL: <https://www.facebook.com/caritas.ivanofrankivsk> (звернення 30.04.2022)

УДК 376

АСПЕКТИ ПЛАНУВАННЯ КОРЕКЦІЙНО-ВИХОВНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ МОЛОДШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ПОРУШЕННЯМИ ПСИХОФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ

Галущенко Вікторія,

кандидат педагогічних наук, доцент,
ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського»

Деменчук Олеся, магістрантка,

ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського»

У статті розглядаються питання планування корекційно-виховної роботи з дітьми молодшого дошкільного віку з порушеннями психофізичного розвитку. Представлено короткий аналіз основних ланок розвитку дітей означеного віку.

Ключові слова: корекційно-виховна робота, молодший дошкільний вік, порушення психофізичного розвитку.

The article examines the nutritional planning of correctional and mental work with children of a young preschool age with impaired psychophysical development. A short analysis of the main lines of development of children of the aforementioned century is presented.

Key words: corrective and educational work, young preschool age, impaired psychophysical development.

Проблема стану умов сьогодення вимагає педагогів, вихователів, логопедів, батьків тощо пристосовуватися до нових умов надання корекційно-розвиваючої, реабілітаційної та компенсуючої допомоги дітям з порушеннями психофізичного розвитку. Особливо це стосується існуючих спеціальних дошкільних закладів компенсуючих типів, у яких вибудовано

комплексну програму навчання та виховання за річним планом та розроблено індивідуально-корекційний розвиток на кожну дитину.

Аналіз сучасних досліджень та публікацій свідчать про те, що найбільш важливим та ефективним періодом для спільного навчання та розвитку є дошкільний вік, оскільки існує унікальна можливість подолати наслідки певного сенсорного чи інтелектуального порушення, уникнути формування особливої позиції в середовищі здорових однолітків шляхом нормалізації життя дитини в сім'ї і включення батьків у процес реабілітації. У площині вивчення особливостей різноманітних патологічних впливів, що призводять до психо-мовленнєвих та рухових порушень у дітей в ранньому віці вивчалось багатьма фахівцями (Л. Бадалян, А. Богуш, С. Конопляста, О. Корнєв, Н. Манько, С. Притиковська, Є. Соботович, В. Синьов, В. Тарасун, М. Шеремет [4; 5, с. 29–35] та ін.). Сучасні автори наполягають на впровадженні комплексних міждисциплінарних підходів до діагностичного вивчення, спостереження та запровадження системи реабілітаційних заходів роботи з дітьми, починаючи з раннього дошкільного віку [1; 3; 4; 5; 6].

Саме у період дошкільного віку у дітей немає ніякого негативного ставлення до своїх однолітків із обмеженими можливостями. Діти органічно та природньо сприймають фізичні та психічні недоліки, так само як і до індивідуальні особливості інших людей. Саме за певних умов розвиток дітей дошкільного віку, які потребують корекції психофізичного розвитку, може вирівнюватися або наблизитися до рівня розвитку здорових однолітків, і в рамках існуючих освітніх систем можна керувати цим процесом [1; 4].

Основними завданнями дошкільного виховання є фізичний, когнітивний, психосоціальний, естетичний розвиток дітей дошкільного віку відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей. Навчання, виховання здійснюється в активній дитячій діяльності: в іграх, різноманітних заняттях відповідно до передбаченої програмою дошкільної освіти, у процесі ознайомлення з навколишнім світом, включення їх розуміння подій та явищ суспільного життя країни, з ознайомленням з рідною природою. В існуючих умовах інформація та матеріал занять надається дорослим та дітям у формі он-лайн спілкування на платформі вайбер, Zoom тощо. Організатором та керівником педагогічного процесу у спеціальному дошкільному освітній організації є логопед, що співпрацює з вихователем. Разом послідовно здійснюють завдання, які визначає програма дошкільної освіти у галузі фізичного, когнітивного, естетичного та соціального розвитку і в існуючих умовах продовжують контроль та аналіз етапів та динаміки розвитку дитини [1; 2; 4].

Фізичний розвиток передбачає зміцнення здоров'я, сприяння їх правильному фізичному розвитку та загартовуванню, удосконаленню функцій організму, а також здійснення заходів щодо запобігання втомі дітей. У процесі фізичного розвитку вирішуються завдання вироблення в дітей віком потреби у різноманітних рухах, у систематичному виконанні фізичних вправ. При доборі ігор та фізичних вправ та їх дозуванні враховується стан здоров'я, рівень фізичного розвитку та рухової підготовленості дітей, їх

індивідуальні особливості. У зміст педагогічної роботи з фізичного розвитку входять: вправи в основних рухах, загальнорозвиваючі вправи, рухливі та спортивні ігри, плавання, ходьба, катання на велосипеді та ін. вдосконалення сенсорних процесів, розвитку уваги, уяви, мислення, формування елементарних математичних уявлень та розвитку мовлення [4].

Когнітивний розвиток здійснюється шляхом навчання на заняттях та у повсякденному житті. У завдання когнітивного розвитку входить розвиток допитливості та розумових здібностей, формування найпростіших способів розумової діяльності. Естетичний розвиток спрямовано розвиток у дітей здатності сприймати, розуміти і відчувати красу навколишнього життя.

Міжособова ситуація розвитку модифікує конкретні особливості цієї діяльності. Зміст спільної діяльності визначає функції учасників. Вони завжди взаємно доповнюють одне одного [2].

За визначенням А. Венгер [1, с. 38] поняття «функціонування», тобто «індивідуальний внесок учасника у спільну діяльність» є основним стимулюючим засобом розвитку дитини. Спільність передбачає чітко визначені форми активності кожного учасника діяльності. Ці форми, як і функції учасників, є взаємододатковими. Функціонування дорослого визначається соціально заданими (культурно виробленими) виховними нормами, які, як підкреслює вчений, може бути суб'єктивно відображені у різних формах – від особистих уявлень про природу дитини та спогадів про власне дитинство до психолого-педагогічних знань, почерпнутих із наукової літератури. Функціонування дитини – це активна відповідь на функціонування дорослого, що модифікує саму вихідну дію. Проте присвоєння соціального досвіду здійснюється завдяки прямому зв'язку – управлінню із боку дорослого, який є носієм соціальних зразків [1; 3].

Формуючи позитивні взаємини дітей один з одним, дорослий стає тією людиною, яка повинна пояснити малюкам, як виявляти співчуття, співчуття, співчуття, як бути уважним до емоційних станів іншого. В умовах оцінки також враховується вміння педагога створити комфортні умови для непопулярних дітей, погасити конфлікт, прищепити дошкільникам навички позитивної взаємодії, соціально прийнятної поведінки, самоконтролю та самоорганізації своєї діяльності. У роботі з проблемними дітьми роль дорослого ще важливіша. Тому батьків треба вчити встановлювати партнерські стосунки зі своїми дітьми.

Продуктивне спілкування дорослої та дитини базується на наступних принципах: обліку провідної діяльності та специфічних особливостей її утримання на різних вікових етапах життя дитини; провідного значення діяльності дорослого, що задає зразки дії та поведінки; визначення дорослим умов досягнення мети; відпрацювання та закріплення у діяльності дітей дій, операцій, моделей, значущих для формування психологічних новоутворень кожного конкретного віку; створення умов для інтеріоризації засвоєних дій та моделей у внутрішній план діяльності дитини. У процесі безпосереднього навчання дітей дошкільного віку з неясково вираженими відхиленнями у розвитку необхідно враховувати всі ці принципи. При цьому слід мати на увазі,

що чим глибше недорозвинення пізнавальної діяльності дитини, тим довше та інтенсивніше проводиться корекційно-педагогічна робота з нею [1, с. 4].

У навчанні малюка раннього віку використовуються прийоми, що формують окремі етапи його діяльності, скоріше навіть дій, оскільки в ранньому віці діяльність дитини зводиться до сукупності окремих дій.

Наявність адекватного та стимулюючого розвитку дитини предметно-розвивального середовища – одна з умов підвищення ефективності корекційно-педагогічної роботи з проблемною дитиною. Предметно-розвиваюче середовище та соціокультурне оточення - потужний фактор, що збагачує (або гальмує) дитячий розвиток. Позитивне предметно-розвивальне середовище враховує інтереси та потреби дитини, її вікові та індивідуальні особливості та завдання корекційно-виховного вплив [3, с. 5].

На жаль, в умовах існуючої ситуації воєнного стану дорослі повинні наскільки це можливо адаптувати матеріал корекційно-розвиваючого середовища та залучати дитину до спільної діяльності, що супроводжується допомогою фахівців спеціальних закладів освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Богуш А. М. Теорія і методика розвитку мовлення дітей раннього віку. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2003. 344 с.
2. Вибрані питання корекційної педагогіки : наук.-метод. посіб. Київ, 2001.
3. Галущенко В. І. Особливості формування просодичного компонента мовлення у дітей зі стертою формою дизартрії : автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.03 / Держ. закл «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського». Одеса, 2012. 20 с.
4. Кисличенко В. І. Проблеми логопедичної допомоги сім'ям, які виховують дитину з порушеннями мовлення. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки*. 2016. № 3. С. 127–131.
5. Тарасун В. В. Раннє прогнозування і запобігання труднощам у навчанні як умова інтеграції дитини з особливими потребами. *Кроки до компетентності та інтеграції в суспільство*. Київ, 2000.
6. Логопедія : підручник. 2-ге вид. / за ред. М. К. Шеремет. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2016. 672 с.